

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Inivriis Et Damno dato. Titvlvs XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

DE PURGATIONE VULGARI
TITVLVS XXXV.

CAP. I.

Duella, & alia purgationes vulgares prohibita sunt, quia per eas multos condemnatur absque iudicio, & Deus tentari videtur. h. d. titu. titulu.

Celestinus III.

Cura suscepti b regimini; [r & f.] Cum t. f. duxerit sed. Apost. consulendam, utrum super ecclesiarum possessionibus duella debeat sustineri. Tux duximus sollicitudini respondendum, quod in eo casu, vel aliis etiam hoc non debes aliquatenus tolerare.

[a Sapedilla tamen mul. cum non desinus infamare. unde nobis humiliter supplicavit, ut ab illarum impetitionibus solutum faceremus ipsum predictarum ecclesiarum pacifica possessione gaudere.]

CAP. II.

Summatum est sup ca. proxima.

Innoc. III. prior s. Sergii Spoletan.

Significantibus d. V. laico, & fratribus eius ad nostram noveris audientiam pervenisse, quod quum quidam eos super facti crimine accusaret, cum eo coacti sunt inire duellum, in quo alius peccatis suis prepedientibus ceciderunt: propter quod per consules Spoletanos bonia fuerunt propriis spoliar: nunc vero furtum apud alios est inventum, & quod ipsi fuerint innocentes, est (faciente Domino) revelatum. Vnde consilibus ipsis dedimus in mandatis, ut ablata restituant univerfa.

CAP. III.

Summatum est supra cas.

Honorius III.

Dilecti filii noviter in Livonia baptizati, gravem ad nos querimoniam destinarunt, quod fratres templariorum, & alii, qui temporalem in eis potestatem exercebant, si quando de aliquo alio crimine infamantur, eos ferri candentis iudicium subire compellunt: quibus si qua exinde sequatur adustio, civilem poenam infligunt. Cum igitur huiusmodi iudicium sit penitus interdictum, utpote in quo Deus tentari videtur: mandamus, quatenus dictos fratres, & alios, ut ab huiusmodi conversorum gravamine omnino desistant, per cens. c. c. c. l. app. remota compellas.

DE INIURIIS ET DAMNO DATO.

TITVLVS XXXVI.

CAP. I.

Tropter eius breviteriam non summatur.

In Exodo. f.

Sixati fuerint homines, & percussit alter proximum suum lapide, vel pugno g, & ille mortuus non fuerit, si b jacuerit in lecto, qui percussit, operas eius & impensas in medicos restituat.

CAP. II.

Breve est, & ideo non summatur.

In eodem.

Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos & asinus in eam, dominus

a Vide B. Thom. 2. 2. q. 91. art. 1. ad 2. arg. b Ca. un. cod. tit. in 2. comp. c Adde quod non dicitur in l. i. C. de Lat. lib. 101. ubi vult. d Ca. un. cod. tit. in 1. comp. vid. conc. Trid. sess. 21. de refor. c. 19. e Inop. 10. c. 11. f Exod. 21. g vid. l. fin. cum gl. & concord. ff. de fidei. h al. ita: sed jacuerit. i C. 3. tit. de damno dato. in 1. comp. Defert l. v. p. 16. c. 249. Exod. 21. Z 2 2

709

Nullum non fuerit coram nobis, quia tamen ex tenore probationis ipsorum a, quam dictus procurator exhibuit, ut si licet ipse ostensa fuissent, nobis constitit evidenter, iudices ipsos pretermisso juris ordine processisse: unum processum eorum, quam concessionem ecclesiarum a predicto Abbate de mandato ipsorum factam, auct. hinc retraxerat, prefertim cum relationis ipsius series repugnancia continer, & ad versa. Dicitur enim quod tunc eisdem Presbyteri, usque adeo publicum b fuerit & notorium, quod nullus infamacionis locus penitus videtur, utpote cuius univ. vicinix populus testis est: & tamen ibidem pramittitur, quod eidem Presbytero notorium peremptorium praferunt, in quo (si possit) loqui infamia praedictorum criminum canonice se purgationem cum nimirum si crimen notorium existeret, non esset indicenda purgatio, sed in eum condemnationis poenitentia promulganda: & infra. Si vero nullus appareret legitimus accusator, & ipsum inveneritis apud bonos & graves super praedictis criminibus, vel ipsorum alter infamatum, purgationem ei canonicam indicatis, non obstante, quod coram praedicto electo dicitur se purgasse: cum iudicio pendente coram iudicibus delegato non deberet ordinari purgationem indicare infamato.

[i No induat ut fratrum nostrorum debeamus consulatione nostra impedire, & ab eis, quantum humana permittit fragilitas, delictorum suspulsum computare. Inde est quod.]

CAP. XVI.

Non solum praedicti de criminibus infamato iurare, cum se purgati, quod si immuni ab illis criminibus: sed iurare debet, quod nulli iam promissionem illa crimina non commiserit.

Idem.

Acepimus a literas, quibus nobis intimare curastis, a quo Apostolico mandato super indicenda purgatione Archiepiscopo Bisuntino. recepto, ipsum citastis ut decess: qui ad diem praefixum comparuit coram vobis d, iuramentum purgationis offerens sub hac forma, videlicet quod immuni erat ab illis criminibus, super quibus se purgare debebat: & infra. Ipse vero ad praesentiam nostram accedens, humiliter supplicavit, ut saltem super purgatione incontinentiae dignaremur temperare rigorem, quia non deberet asserere, quod a nativitate sua nunquam passus fuerit lapsum carnis. Porro cum ab eis non creditur exactum fuisse huiusmodi iuramentum, potius iuramentum, quod alia de causa volebat sub praefixa forma iurare: videlicet quod immuni erat ab illis criminibus, de quibus fuerat infamatus, tanquam dimissus per penitentiam iam esset immuni ab illis: sed hoc iuravit, non parve temeritatis existeret: cum beatus Iohannes dicit, Etiam si simplex fuerit, hoc ipsum ignorat anima mea: & infra. Ideoque praescriptam purgationis formam, secundum quam idem Archiepiscopus obtulit se purgare, reprobas, utpote indifferetiam, temerariam, & iniquam: in iungentes eadem, ut si voluerit & potuerit huiusmodi hanc formam se purgare, secundum sanum iudicium, quem ei duximus exprimendum, videlicet quod illa crimina graviora, id est, simoniam, venditionem iustitiae, atque incontinentiam, de quibus infamatus iuravit, jure se minime commisisse, postquam ad Archiepiscopalem promotus est dignitatem, & compurgatione iuravit, quod credunt eum verum iurasse: quo facta vos istum dimitatis in pace, alioquin, &c.

a Infirmum. b publicatum. c vid. Bar. in l. 4. accusacionum. ff. ad SC. Treptulabi citat hanc textum in p. v. b. casu. d videtur, legitur in p. v. b. Cod. fides tamen indicat legendum, coram vobis. e l. 10. g.

cisternæ reddet pretium jumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit.

CAP. III. Breve est, & ideo non summatur. Idem.

SI a bos alienus cornu petra fuerit ad heri & nudius tertius, & non custodivit eum dominus suus, reddet bovem pro bove, & cadaver integrum accipiet.

CAP. IV. Breve est, & non summatur. Idem.

SI e laserit quispiam agrum vel vineam, & dimiserit jumentum suum, ut depascat aliena, pro damno restitutionem restituat.

CAP. V. Breve est, & non summatur. Idem.

SI e egressus ignis comprehenderit cervos frugum, si ve stantes segetes in agris, reddet damnum qui ignem succenderit.

CAP. VI. Breve est, & quasi idem cum precedenti. Ex penitentiali Romano. d

SI quis domum vel arcam cujuscumque incendit voluntarie, sublata & incensa omnia restituat, & tres annos poeniteat.

CAP. VII.

Secularis potestas, que clericum bannivit, condemnari debet per iudicem ecclesiasticum, secundum estimationem injuria in expensis & damnis. Et hoc adde panam in Clem. 2. de panis.

Honorius III. Episcopo Bononiensi.

OLim e scribentibus nobis Episcopo Mutinensi ut potestatem, consiliarios & populum civitatis Florentinæ ad satisfactionem de damnis & injuriis interrogatis Episcopo, & ecclesiis Fesulanis, ten. eccl. coartaret, idem testes lite non contestata recepit. Quare nos ejus processu penitus revocato commune Florentinæ, quia banniverat Episcopum Fesulanum contra Deum & ecclesiasticam libertatem, propter injuriam banni, & expensas, & damna tali occasione secuta, taxatione juramento premissa in mille libris usualis monete, predicto Episcopo sententialiter duximus condemnandum.

CAP. VIII.

Qui jurat statum super non repetendum damnum, hoc non obstat expensas repetere poterit, si d. vel sit: Statutum super damnis non repetendis, ad expensas non extenditur.

Gregorius IX.

IN nostra f. & statum nostrorum presentia proposuistis, quod olim cives Brixien. pro g. restauracionibus damnorum illorum ad invicem, quæ propter multas civiles discordias incurerant, plurimum aggravati, statum editum de non petendo vel recipiendo in posterum restauraciones hujusmodi à communi generaliter approbarunt, & firmarunt etiam juramento: & infra. Cum igitur aliud sit damnorum restauratio, quam satisfactio expensarum: & ideo in juramento exhibito super damnorum articulo intelligi non debeat, quod factum expensarum fuerit comprehensum: mandamus, quatenus (juramento non obitante predicto) auctoritate nostra provideas, quod dictum commune pro bono concordie ad expensarum satisfactioem aliquod h. contribuat, juxta tuæ discretionis arbitrium, à te sicut expedierit, moderandum.

a Exod. 21. b Exod. 22. c Ibid. d Similis sententia reperitur apud Burch. l. 19. e vide Clem. 1. de panis, ca. Gravus, supr. de restitu. spol. f vide glan. c. sciamonici, verbo, damna & injuria de restitu. in 6. g dictio, pro, deest in vetustioribus codic. h dictio, aliquis, deest in auct. exemplaris.

CAP. IX.

Malit pueri diti, & si pueri. Idem.

SI culpa tua datum est damnum, vel iniuria impetrata tua, siue negligentia evenit: pro tanto magis satisfacere te oportet, nec ignorantia te excuset, si non habuit ex facto tuo injuriam verisimiliter potestatem, vel iacturam. Quod si animalia tua nocuerint, nihilominus ad satisfactionem tenentur, nisi in modo passis damnum, vel liberare te ipsum: quod cum ad liberationem non proficit, si fera animalia, vel confiteverunt nocere fuisse, & quam debentur iacturam diligentiam adhibere. Sane licet, qui nocentis damni dat, damnum videatur dedisse, factum est tamen illo dicendum, qui ut non accideret, de contemptu nil omisit.

DE POENIS.

TITVLVS XXXVII.

CAP. I.

Totiens poenitentia est criminosa, quotiens ab-

sum iterat.

Ex concilio Toletano

EA que frequenter peccatione committitur, frequenter sententia condemnatur.

CAP. II.

Interficii Presbyterum poenitentia est: & pona pro corpore presbiteri, alioque pro ejus anima ascribitur.

Ex concilio Triburino.

Presbyteri interdicti compositionis sedulo, ut in parochiam pertinet, solvantur, in ut recedant in talibus ecclesiis, cui preest, tribuat, alteram in archiepiscopatum iustitiam justitiam: Quia nullus ejus honoris minor videatur, quam qui ipsam Domino locatur.

CAP. III.

Non debent prelati pro criminosis, solvendo poenitentiam, nec etiam correctionem causa ex cupiditate poenitentiam imponere.

Alexander III. Cantuarien. Archiepiscopo.

Licet b. juxta Apostolum: [1 & infra] Accipiens quod Archidiaconi. Conventum episcopatus pro peccatis excessibus, & criminibus poenitentia, à clericis laicis poenam pecuniariam exigunt, & pro satisfactione pecunie personam quoadque suspendunt, ecclesiam terdunt, à vicariis denarios, ut eos in ecclesiis canonicis permittant, exigere non formidant, & alia regum canonum obviant instituta, & de iudic. cap. dicitur: & varietate prodire videntur: & infra. Mandamus, quatenus Archidiaconi pro dicti episcopatus hoc ad satisfactionem terdant: si autem contravenire preceptum, non repell. cessan. eccl. cen. compellat.

[1 Arguere, obviare & interceptum fidei: sed non debemus excessus corrigere singulorum, ut prohibetur non pro peccatis sunt, sed que Iesu Christi sunt, quare ut in correctione peccati deamus modestiam, & mansuetudinem servare.]

CAP. IV.

Nullus condemnatur videtur presentia in expensis, etiam in pecuniariis, & unum casum exceptis.

Idem in concilio Tarracon.

Calumniam e & audaciam tenent e largitionibus.

a Est in concilio Triburino sub Archiepiscopo Imperatore in 11. alio verbi referunt Burch. d. de c. 11. l. 19. p. 10. & Gregorius Palae 17. q. 4. ca. omnes Presbyteri. b Et non in 11. concilio & post conc. Luc. sub Alex. III. p. 2. 6. c Et post conc. Luc. sub Alex. III. p. 2. 6. d